

Kompagniet eksisterer stadig. Dette materiale er suppleret med interviews med gamle fangstmænd og deres i nogle tilfælde udgivne skrifter.

Materialets proveniens præger i høj grad bogen. Den er et partsindlæg til fordel for kompagnierne. Hovedtesen synes at være, at Nanoks mangel på driftsmæssig succes skyldes en snæversynet regering, der ikke kraftigt nok støttede selskabets selvpåtagne nationale indsats i Nordøstgrønland. Der er ingen overvejelser over betimeligheden af private selskabers private udenrigspolitik, ligesom der ikke er inddraget materiale fra Grønlands Styrelse eller Folketingets Grønlandsudvalg, de 2 instanser hvor Nanoks forhold til det offentlige blev behandlet. Begge steder ligger der dynger efter Nanok, har jeg ved selvsyn konstateret. Til gengæld er der en omhyggelig (synes det) redegørelse for selskabets stiftelse og ændringerne i bestyrelsen. Ligeledes er der 4 meget nyttige kort bagest, der viser de i alt 95 danske fangststationer og fangsthytters placering sammen med en angivelse af deres anlæggelse og anvendelse.

Illustrationerne er dels snapshots af fangstmænd og deres hytter og dels nogle fine tegninger og akvareller fra området af Kaj Walther.

Det er absolut elementært spændende stof, der er lagt frem, men en egentlig undersøgelse af fangstkompagniers virke og sammenhæng med dansk indenrigs- og udenrigspolitik mangler stadig. Det må være fristende som specialeemne for en historiestuderende. Der er et rimeligt udgangspunkt i det allerede udkomne.

Axel Kjær Sørensen

Dansk økonomisk bibliografi 1930-1949. Ved Leif F. Petersen. (Det kongelige bibliotek, 1984). 187 s. kr. 90.-

Denne bibliografi er heldigvis selektiv. Ellers ville den have været helt uoverskuelig. Udgangspunktet for den er begrebet nationaløkonomi, og den medtager fra grænseområderne – økonomisk historie, driftsøkonomi m.v. – kun, hvad der har relation til nationaløkonomien. Hvad der i øvrigt er udeladt er angiveligt bidrag uden analytisk interesse. Bibliografien ledsages af en tidsskriftoversigt samt et forfatterregister.

Perioden er selvfølgelig noget begrænset i tid, men det må medgives, at den er vigtig set fra et økonomihistorisk synspunkt. Ikke alene som vejviser i, hvad der blev skrevet om de økonomiske teorier omkring den offentlige økonomi – f.eks. Keynesianismen – har bibliografien værdi, men også for andre af nationaløkonomiens områder. Her skal det blot anføres, at der vises vej til mange interessante bidrag inden for demografien.

Carlsbergfondet, Nationalbanken, Thomas B. Thriges Fond og det samfundsvidenskabelige forskningsråd har ydet økonomisk støtte.

Ib Gejl

Hans Edvard Nørregård-Nielsen: *Avissens Håndskrift. Dansk bladtegning gennem et halvt århundrede.* (1983). 255 s.

Foreningen af Danske Bladtegnere blev stiftet 1933 som en udbrydergruppe af det store Tegnerforbund. Problemet med medlemskabet i dette forbund var, at bladtegnere her havde meget lidt gennemslagskraft i forhold til andre grupper, f.eks. reklametegnerne.

Med støtte fra umådelig mange fonde markerer man her 50 års jubilæet med en meget smuk bog, der trækker linjerne op for periodens bladtegnkunst. Det kan godt synes overvælden-

de, så mange der har villet være med til at løse opgaven. Augustinusfonden, Simon Spies og adskilligt flere private fonde og virksomheder, heriblandt tre store pengeinstitutter, går hånd i hånd med Kulturministeriet. Så dyrt er det vel heller ikke at lave en flot bog, der trods alt er i sort-hvid.

Det skal erkendes, at opgaven teknisk er løst forbilledligt i et samarbejde mellem jyske og fynske virksomheder; tegningerne står mejslet med alle detaljer i en præcis sortfarve-dosering. Nørregård-Nielsens tekst er venligt fremadskridende, efter omstændighederne ukritisk, indimellem dog ret godt karakteriserende. Han har nok været underkastet visse krav om millimeterretfærdighed, så især de seneste afsnit bærer præg af opremsning. For tegnerne er det jo rart at komme med, men man kunne måske have ønsket sig en lidt fyldigere repræsentation af de helt store navne for perspektivets skyld. Her tænkes særligt på kredsen omkring Politikens »Magasinet«, der til dels også kom til at stå bag børnebogens genembrud fra de meget sene 1930'ere. Selvfølgelig skal der være plads til skinbarlige jubilæumsfestligheder, og denne bog er et overflødhedshorn af vore bedste tegneres arbejder. For anmelderen bæres førsteprisen af Bidstrups karakteristik af den danske dagspresse (s. 139). Nogle tegnere har åbenbart været sure og ikke villet være med. Det gælder vel Peter Lautrop fra Information. Han er sandsynligvis blandt dem, der »ikke har ønsket at optræde med tegninger i denne sammenhæng«. Ellers burde han nok have haft sit hjørne.

Ib Gejl

Eske Brun: *Mit Grønlandsliv*. (Gyldendal, 1985). 157 s., ill.

Eske Brun er en central skikkelse i Grønlands nyere historie. Efter nogle landsfogedvikariater i første halvdel af 1930'erne blev han i 1939 landsfoged i Nordgrønland med sæde i Godhavn. Han kom til at gøre hele krigsperioden med i Grønland, fra 1941 som ene-landsfoged med sæde i Godthåb, da hans kollega, Aksel Svane, kontinuerligt sad i New York for at pleje de amerikanske forbindelser. 1941-45 var han i realiteten eneheriker i Grønland, da forbindelserne til Danmark allerede fra april 1940 ikke eksisterede. Han måtte så ud over at være landsfoged også »være« Grønlands Styrelse i København, Grønlandsudvalg, finansudvalg, folketing og den hele regering.

Efter krigen vendte han tilbage til Danmark og blev efter halvandet års tid vicedirektør i Grønlands Styrelse, fra 1/1 1948 direktør. I den position kom han til at yde en betydelig indsats ved omlægningen af den danske Grønlandspolitik, den såkaldte nyordning i 1950, både som central deltager i det forudgående kommissionsarbejde og som leder af den administration, der skulle gennemføre reformerne. Fra 1950 som departementschef, da de grønlandske sager blev et departement under statsministeriet, en stilling han beholdt, da Grønlandsministeriet blev oprettet i 1955. Han tog sin afsked i 1964 som 60-årig.

Erindringer fra en så central placeret person har betydelig historisk interesse, og disse er særligt velegnede. Først og fremmest fordi de netop er, hvad Eske Brun erindringer. Han har ikke forsøgt at skrive periodens historie, heller ikke sin personlige historie, og han har på et enkelt sted nær ikke gravet gamle dokumenter frem til støtte for hukommelsen. Det borger småfejlene i oplysningernes detaljer for.

Overhovedet er der kun få detaljer. Derimod er holdninger og centrale vur-